

מסורת הש"ס

- (א) ונכרות לה: פסחים
מזל: (ב) עירובין עז:
אבלות פט"ו מ"ו,
(ג) מוספתא דהלכות
פט"ו ה"ה עירובין עז:
(ד) לקמן ח"ו.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והוציא ר' ב'ר
מצטרף בחדר סבך בשר.
ע"י לקמן ט"ז ע"ז חס'
ד"ה ה"ה ק"ה מלשנך:

מוסף רש"י

בית. שמואל מת בחור
ומילאיו עפר או גזירות
ויטלו מבטל והיו טומאה
לזאה שאין לה אכל
לעמלה וזקוקת ועולה עד
לקיע והמחליל על הגג
טמא וכל טומאה שזקוקת
לה אכל טמא צוקעת
ועולה עד הקיע כדאמר
בנדרות פסוק שיש שמו
(עירובין עז:). לא ביטלו
לא. בטל ואין הטומאה
צוקעת למעלה מן הגג,
שם לא אכל לפסול
(שם עז:). תבן ואין
עתידי לפסול. מלאו
תבן ויודעין את שאינו נדרך
ול מכל מקום לא ביטלו
בפירות, הרי הוא כעפר
חסם. כעפר שאין את
יודעין את עמיד לפסול
א"ל. דקמחיה טעל.
עפר ועתידי לפסול.
יודעין את פסולו דלא
סמחא הוא, הרי הוא
כסחם שאין את
יודעין את פסולו לא,
דקמחא לא טעל (שם).
בית שנפחת וסיכך על
גביו, גג נפחת כדאמר
רחוק מן הדפנות לכל ד'
ויסרך על הפחת כדאמר
ומנאל תמקת הבית, שא"ל
פסול משום תפשה ולא
מן העש, מפסקת בין
דפנות סבך פסל, אם יש
מן הכותל לסיכוך ד"א
פסולה. דנדרש אמות
לא נאמר למשה מסמי
דופן עקומה, אכל פסול
כשרה, הלכה למשה מסיני
רוחץ תמקת הבית כדאמר
היא דופן שנפחת למעלה
ואין יסך פסול לפסול
הסוכה ולא יסך תחת זה
(לקמן ח"ו).

רבינו חננאל

א"ע: דביטול לא הו
מיטע, בטל דעתו אצל
כל אדם שאין אדם נותן
במקום פסל ואבנים, ברים
ובסחות. תבן וביטול הו
מיטע וכל שכן עפר
וביטול, כגון שהסכים
שלא ליטלו משם לעולם.
תבן ואין עתידי לפסול
ועפר סתם, מחלוקת ר'
יוסי ורבנן, לר' יוסי בטל
לרבנן לא בטל. דתנן
בית שמיאלו עפר (נ"א):
[תבן] או צורות וביטול,
דייקין מינה מדקמח'
וביטול מכלל שאם לא
ביטלו מפורש אלא בסתם
אינן מבוטלים. ודני עליה,
ר' יוסי אומר תבן ואין
כסחם תבן ולא ביטול.
ש"מ תבן ואין עתידי
לפסול לתנא דידן לא
בטל, לר' יוסי בטל, וכן
עפר סתם לר' יוסי בטל,
לתנא דידן דקמח' צורות

סוכה פרק ראשון סוכה

ד.

עין משפט
נר מצוה

בד א מ"י פ"ד מהל'
סוכה הל' י' ע"ש
א"ת ס"י מל"ג ס"ד:
בה ב מ"י שם וסמך עשין
ס"ב וט"ז ע"ש
ומ"י פכ"ד מהל' טומאת
מת הלכה ג:
בו ג מ"י פ"ד מהלכות
סוכה הלכה י' וסמך
ע"ש ע"ש ספ"ק ז:
בו ד מ"י פ"ה שם הלכה
ז ע"ש ע"ש ספ"ק ז:
בה ה מ"י פ"ז שם הלכה
י' ע"ש ע"ש ספ"ק ז:
כז ו מ"י שם ע"ש ע"ש
ספ"ק ז:
ז ז מ"י שם ע"ש ע"ש
ספ"ק ז:
לא ח מ"י שם הלכה טו
ע"ש ע"ש ספ"ק ז:

רבינו חננאל (המשך)
וביטול, מכלל דסתמא
לא בטל. היתה גבוהה
מכ' אמה והוציא יורדין
לתוך כ' רואים אם צולתן
של הוציא הללו מרובין
מחמתן. כשרה, דחשבינן
אלו והוציאן תוך הן הסך.
היתה גבוהה עשרה טפחים
והוציא יורדין לתוך עשרה
טפחים, (ל) דחה רבא דברי
אביי ואמר דירה סרוחה
היא ופסולה. היתה גבוהה
משערים [אמה] ובנה
בה איצטבא כנגד דופן
האמצעי על פני כל
הסוכה, ויש בו האיצטבא
אם יש משפת איצטבא
ולכותל ד' אמות פסולה,
פחות מיכן כשרה, מאי
קמ"ל דופן עקומה, תנינא
בית שנפחת וסיכך על
גביו אם יש בין כותל
לסיכוך ד' אמות פסולה.
היא, אבל הכא שוה הדופן
גבוה יותר מכ' אמה, ולגבי
זו הסוכה דופן פסולה.
היא אימא לא, קמ"ל.
האיצטבא מעשרים אמה
ובנה בתוכה באמצעייה
אם יש משפת
האיצטבא, ואתא לאשמעינן
דמכשירין דופן עקומה
היתה. וחקק בתוכה
השלימה ל' טפחים, אם
יש משפת חקק ולכותל ג'
טפחים (פסולה).

(א) נחלה דחסר פדני רבני
ו"ל: וסבך אבי למימר דאם
חמת מרובה מלאת כשרה
ודחה רבא וכו'.

ואע"ג דבמלתינו במלח דעתו אצל כל אדם. לא דמי לארנקי דפ'
חלון (עירובין דף עט). דאיכא למאן דלמנר דאפילו ארנקי
מבטל איניש: **ב"ר** שמיאלהו תבן או צורות וביטולו בטל. כך
היא הגירסא בכל הספרים כאן ובפרק חלון (שם דף עז:). דמיייתי לה
אמתנייתן דמריך שזין שתי חזירות

מלא קש או תבן מערבין שנים ואין
מערבין אחד מלא עפר או מלא
נדרות מערבין אחד ואין מערבין
שנים והיא משנה במסכת אהליות
פט"ו ולא כדז שם תבן אלא עפר
או נדרות ומשום דמיייתי לה הלא
וצעירוצין אחזן טעו להגיה הספרים
תבן במקום עפר ולא גרסינן נמי
במסכת אהליות וביטולו בטל אלא
טומאה צוקעת ועולה וביטולו צוקעת
ויורדת והיא היא דהא דהא תליא
אלא שדך הש"ס לקצר משניות של
סדר טהרות כשמציאם ואין [לומר]
דך דמיייתי [הכא] דרימא היא
דאין לו להציא מן הצרימא כיון
שיכול להציא מן המשנה חוה לשון
המשנה בית שמיאלהו עפר או נדרות
וביטולו וכן כרי של תבואה וגל של
נדרות אפי' כגלו של עין אפילו
טומאה צד הכלים טומאה צוקעת
ועולה צוקעת ויורדת פ' לפי שם
מבטלים והא דקאמר תבן ואין
עמיד לפסולו ועפר סתם מחלוקת
רבי יוסי ורבנן א"ע"ג דצמתימין
דאהלות לא איירי רבן מניד תבן
מכ"ש הוא דידע ליה כיון דנעפר
וצורות מרכי רבנן ביטול כ"ש
בתבן וכן פרק חלון (שם עט). קאמר
מאן מנא אהליות רבי יוסי היא ופריך
אי רבי יוסי איפכא שטענין ליה בין
אחזן בין אצורות פריך מטעמא
דפרישית א"ע"ג דלא קמני תבן
ממני דאהלות והא דפשיטא לן
הכא דתבן וביטולו הוא מעוטא אפי'
לרבנן דייק לה מדקמני צמתימין
דאהלות אפילו כרי של תבואה
דמהני ביטול כ"ש בתבן והא דקאמר
עפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורבנן
הו מני למימר דנעפר ואין עמיד
לפסול נמי פליגי דלרבנן לא בטיל
אלא א"כ בטלו ואין עמיד לפסול
לאו היינו ביטלו כדמוכא הכא אלא

משום ר' יוסי נקט עפר סתם דאפילו בסתם קצטיל ולא חש להאריך
לומר תבן ועפר שאין עמיד לפסול ועפר סתם מחלוקת:
והוציא יורדין בתוך כ'. וא"ת כשנלמו מרובה מחמתו אמאי
כשרה הא אי קלשת היו הוציאן ונפלין כדלשכחן
צעירוצין (דף ג). גבי מקלפת סכך בתוך כ' ומקלפת סכך למעלה
דפסלינן הסוכה דכי קלשת לה הו לה חמתה מרובה מלאתה
ועל כרחין פ"י לפי שלא יכול להתקיים הסכך בתוך עשרים
דמחמת קלישותו יצא הרוח ויפזר או יפול דאין לפרש אפילו
היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שזיה לא היו מכשירין
אינן אמוראי דהתם כיון דאין ללמה מרובה אלא על ידי
סכך של מעלה מכ' הוה ליה סכך פסול *מלטרף צדיי סכך
כשר ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוב הוציאן
וראויין הן להתקיים בקל כך אם היה שם דבר הסומכת:

פחות
ממנו ד' אמות: **פסולה**. דלא כשרי צאצאצא זו אלא שמי
לו: **פחות מ' אמות כשרה**. שאך הוא הוכשר על ידי דק"ל (לקמן דף י:). הלכה למשה מסמי דמכשירי סוכה על ידי עקימת
דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחובר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת
האיצטבא. וכאן מודדין את גובהן משפת האיצטבא ולמעלה ואף על פי שמתחתיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלה
ע"כ זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: **זית שנפחת**. גג וגגין שלהם חלקים הן ושוין ולא משופעים ונפחת
הגג כדאמרו: **וסיכך**. בסכך כשר על פי הפחת ומנאל סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל ד': **פחות מארבע אמות כשרה**.
שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת ציממיה רואין אותה כאילו היא מן הדופן ונעקם הדופן עד כאן ואין
כאן סכך פסול אלא דופן ומחובר לסכך כשר: **הסס הוא**. דלמנר דופן עקומה משום דדופן דידה חזי לדופן דאילו גבוה
מכשיר ואין נריך לעקמו אלא כדי לקרצו לסכך: **אכל הכא דלא חזי לדופן**. ועקימותו משום דליתחזי למיחזי דופן הוא לא
אמר קא משמע לן: **וחקק זה**. גומא כדאמרו: **כדי להשלימה לעשרה**. כנגד גומא וצאתה גומא הכשר סוכה צאריך ורומח:

ואע"ג דבמלתינו. לכל שצעה בטלה דעתו אצל כל אדם ואין ביטולו
ביטול: **סבן וביטולו**. צפוי לשצעה: **סבן ואין עמיד לפסולו**. ולא
יטמך לפסולו כל ימי החג ומיחו לא בטלו ממס צפוי: **או עפר**.
נתן צו סתם ואין ידוע אם עמיד לפסולו אם לאו: **מחלוקת ר' יוסי**

ו'. וכן עפר ואין עמיד לפסולו יש
בו מחלוקת דביטול לר' יוסי מסתמא
ואפי' לא בטלו צפוי ורבנן לא בטלו.
והא דנקט עפר סתם משום כחו
ד' יוסי דאפי' סתם דלא ידע אי
עמיד לפסולו אי לא אמר דביטול אצל
תבן ראו להצמח ולהסקה או לטיט
הלך סתמיה לא בטיל אפילו לרבי
יוסי: **הכי גרסינן זית שמיאלהו תבן**
או נדרות וביטולו. ולענין אהליות
תנן דטומאה שיש לה אכל חלל טפח
אינה צוקעת למעלה מן הגג אצל
טומאה לזאה שאין לה חלל טפח
הימנה לגג כשנגדה עד לרקיע
טמא צוקעת ועולה וכן הלכה למשה
מסיני. והלכך בית שיש צו מת או
כית מן המת ומילאיו תבן או
נדרות וביטולו היין לזאה וצוקעת
אצל לא ביטלו הו כהן דפניה ויש
לה חלל: **סבן ואין עמיד לפסולו הרי**
הוא כסס עפר וביטולו. ופליגי בין
אחזן בין אצורות דלרבות היינו
עפר וקאמר מ"ק דלריך ביטול ואל'
ר' יוסי תבן אם ידוע שאינו עמיד
לפסולו הרי הוא בטל מאליה וצורות
אפי' סתמא דלא ידע אי עמיד
לפסולו אי לא סתמא בטל אלא א"כ
ידוע דעמיד לפסולו דהיא הו כסס
תבן ולא בטיל. אלמא דתבן וביטולו
עפר וביטולו כולו מודו דביטול תבן
סתם ועפר ועמיד לפסולו דכולי עלמא
לא בטיל תבן ואין עמיד לפסולו ועפר
כיוצא בו או אפי' עפר סתם מחלוקת
דלרבי יוסי ורבנן: **ואפי' של סכך**
לרשיהן התלוין: אם ללשם. של
אותם הוציא מרובה מחמתם אי הו
דמינן עשרים מהן ולמטה: **סכך**
אבי למימר. דכי היכי דבגובה
לא ממעטי להכשיר היכא שחמתן
מרובה מלאתן כדמוכא נמי לא
ממעטי לפסול ואם חמתן מרובה
מלאתן כשרה: **דופן האמצעי**

דסתם סוכה צת שלשה דפנות כי מתנימין והרציעה היא כולה
פתח: **על פני כולה**. שמגיעין צ' ראשי האיצטבא לצ' דפנות
הצדדין ואיצטבא הוא צינן אצנים וטיט אם יש זה באיצטבא
שיעור הכשר סוכה קטנה שצעה טפחים ומשהו דהיינו ראשו
ורובו ושלחנו: **כשרה**. כל הסוכה שיש לה ג' דפנות והאי הכשר
סוכה אפי' מן האיצטבא והלאה דמינן חללה מראש האיצטבא
ומעלה ומנאל דופן אמצעי כולו כשר ודפנות הצדדיים כדכז
האיצטבא והכשרו זה הרי כאן סוכה קטנה כשרה הצדדיים לקמן
(דף יט). פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה ומפרשין ליה אם יש
הכשר סוכה צידה ועוד יש כסוכה משם והלאה פסל היינו סכך
העשוי כפסולת גורן ויקב שזהו דרכן ליעשות ויוצא מהכשר סוכה
שאין לו הכשר דפנות נידון כסוכה הלכך כל הסוכה כמות שהיא
גדולה כשרה: **מן הצד**. כגון אם צנה האיצטבא על פני אחד
מדפנות הצדדיים: **אם יש משפת איצטבא ולכותל**. השני שהרחיקו
ממנו ד' אמות: **פסולה**. דלא כשרי צאצאצא זו אלא שמי
לו: **פחות מ' אמות כשרה**. שאך הוא הוכשר על ידי דק"ל (לקמן דף י:). הלכה למשה מסמי דמכשירי סוכה על ידי עקימת
דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחובר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקום עד כנגד שפת
האיצטבא. וכאן מודדין את גובהן משפת האיצטבא ולמעלה ואף על פי שמתחתיו נמשך כלפי חוץ הואיל וראשו אינו כלה
ע"כ זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה מתחתיו: **זית שנפחת**. גג וגגין שלהם חלקים הן ושוין ולא משופעים ונפחת
הגג כדאמרו: **וסיכך**. בסכך כשר על פי הפחת ומנאל סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל ד': **פחות מארבע אמות כשרה**.
שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת ציממיה רואין אותה כאילו היא מן הדופן ונעקם הדופן עד כאן ואין
כאן סכך פסול אלא דופן ומחובר לסכך כשר: **הסס הוא**. דלמנר דופן עקומה משום דדופן דידה חזי לדופן דאילו גבוה
מכשיר ואין נריך לעקמו אלא כדי לקרצו לסכך: **אכל הכא דלא חזי לדופן**. ועקימותו משום דליתחזי למיחזי דופן הוא לא
אמר קא משמע לן: **וחקק זה**. גומא כדאמרו: **כדי להשלימה לעשרה**. כנגד גומא וצאתה גומא הכשר סוכה צאריך ורומח: